

Masarykova universita v Brně
Filozofická fakulta
Ústav religionistiky

**Seznámení s některými „problematickými“ menšinami v ČR
(Arabové, Romové, Ukrajinci, Vietnamci)**

„projekt“ do Multikulturní a multireligiózní výchovy

Vypracovaly:
Nikola Karulová
Táňa Cihlářová
Veronika Bracková

ÚVOD

- Tento projekt je určen pro studenty třetího ročníku gymnázia s uměleckou profilací.
- Vychází z modelové situace, v níž toto gymnázium stojí na ulici Francouzské v Brně, a z chování studentů je čím dál zřetelnější, že řada z nich zaujímá negativní a předpojaté postoje k menšinám žijícím v ČR, zvláště Romům. (Ale i Vietnamcům, Ukrajincům a dalším.) V jejich očích jsou zmíněné menšiny toliko zloději, stánkoví prodavači, kopáči atd. Objevují se konflikty a stížnosti, tlaky na přemístění gymnázia. I rodiče studentů zastávají často xenofobní postoje.
- A tak škola přichází s projektem, který má přispět ke zlepšení situace (viz odstavec Cíle projektu).

CÍLE PROJEKTU

- ☞ Cílem projektu je, aby se studenti naučili přistupovat k informacím kriticky, jako k „možným informacím“, ne tedy jako k „pravdě“. Aby se naučili rozlišovat mezi zaujatým a nezaujatým postojem autora a z tohoto postoje vyplývajícího způsobu práce s fakty. Měli by být schopni kritického odstupu od nabízeného, aby neustrnuli v automatickém přijímání.
- ☞ Studenti si nejen zjistí fakta o různých kulturách, které s námi žijí v našem okolí, ale tato fakta jim také umožní pohlížet nejen na Ukrajince, Vietnamce, Araby, Romy, ale i na všechny ostatní jako na sobě rovné, s respektem a úctou, bez předsudků, diskriminujících a degradujících názorů.
- ☞ Toto své poznání zprostředkují sérií tematických večerů i dalším lidem, a tak pomohou podnítit změnu smýšlení směrem k multikulturní společnosti i u nich.
- ☞ Studenti svou prací dají najevo zmíněným menšinám „víme o vás, chceme o vás vědět víc“ a tak vytvoří podmínky pro navázání dialogu s těmito kulturami.

INFORMAČNÍ ZDROJE

Odborná literatura, média: rozhlas, televize, internet, organizace a sdružení zabývající se danými skupinami, muzea, odborná akademická pracoviště

- ☞ Časopis Religio
- ☞ Časopis Dingir
- ☞ Literatura relevantní k multikulturní a multireligiózní výchově
 - Multikulturní centrum v Praze
 - P. Barša: Politická teorie multikulturalismu
 - J. Průcha: Multikulturní výchova
 - T. Šišková (ed.): Výchova k toleranci a proti rasismu atd.
- ☞ Religionistická a orientalistická pracoviště
- ☞ Liga etnických menšin
- ☞ Institut pro studium kultury a etnocentrismu www.iske.cz
- ☞ slovník Judaismus, křesťanství, islám
- ☞ k dokreslení situace: literatura a dokumenty týkající se začleňování uprchlíků, žadatelů o azyl, cizinců (dlouhodobě) pobývajících na našem území apod. a jejich vyrovnávání se s životem zde
 - <http://www.mvcr.cz/uprchlici> imigrační politika České republiky
 - <http://domavcr.cz>
 - <http://cizinci.cz>

Studenti mohou čerpat z uvedených zdrojů, ty však v žádném případě nejsou povinné ani vyčerpávající, pouze k orientaci a inspiraci.

Vietnam

<http://metalab.unc.edu/vietnam/vnpic.html> - vietnamské umění a památky

<http://memory.loc.gov/frd/cs/vntoc.html> - Library of Congress Country Studies (Vietnam – A Country Study) - podrobné informace o Vietnamu

<http://www.viethoc.org/index.php> - Institut vietnamistiky (Westminster, USA)

<http://www.vietnamjournal.org/article.php?sid=52> - Vietnam Journal, kvalitní odborné články o Vietnamu

<http://www.klubhanoi.cz/index.php> základní informace, klub studentů vietnamistiky FF UK Svaz Vietnamců

Literatura k mahájánovému buddhismu: Karel Werner: Náboženské tradice Asie; Vladimír Miltner atd.

Arábie

<http://ubva.ff.cuni.cz> Ústav Blízkého Východu a Afriky FF UK, odkaz na arabistiku

<http://klikni.idnes.cz/klikni.asp?ids=931&idr=> rozcestník, odkazy po cele Arábii

<http://www.muslimskelisty.cz> mnoho informací a odkazů, mj. hudební sekce: národní i populární arabská hudba ke stažení, korán ke stažení

<http://www.muslim.inform.cz>, on-line knihy, články, vyhledávání v koránu

www.islamweb.sk

brněnská mešita

Ústředí muslimských obcí v České republice, časopis Hlas

Dějiny blízkého východu, Praha: NLN, 2003

Literatura k islámu: Miloš Mendel, Luboš Kropáček

Ukrajina

<http://www.ukrembassy.cz> stránky ambasády

<http://www.ukraine.cz/index.php?newlang=ces> informace, články, Forum Ukrajinců

<http://www.ukrajinci.cz/index.php/cz/cz/1/1> Ukrajinská iniciativa v České republice

Literatura k pravoslaví

Romové

Seminář Romistiky FF UK - PhDr. Milena Hübschmannová iu.ff.cuni.cz/romistika

Muzeum romské kultury

Drom – romské středisko v Brně www.drom.cz

Společenství Romů na Moravě, časopis Romano Hangos/Romský hlas

Sdružení Dženo, měsíčník Amaro Gendalos

Elena Lacková: Narodila som sa pod šťastnou hviezdou – životopis významné romské aktivistky na pozadí charakteristiky soudržné romské společnosti

pořad Českého rozhlasu "O Roma vakeren"

<http://www.romove.cz>

<http://www.dzaniben.cz> pravidelně vycházející sborník Romano Džaniben, mnoho informací o hudbě, odívání, zvycích, rodině, výtvarném umění, architektuře, literatuře atd.

Milan Kováč, Katedra porovnávací religionistiky, Univerzita Komenského, Bratislava

Je potřeba studentům, zdůraznit, že musí rozlišovat mezi informacemi „vědeckými“, psanými odborníky na danou problematiku, a informacemi, které získáme přímo od členů

toho kterého etnika – nemusí ovšem nutně platit, že odborník má pravdu a vyznavač mystifikuje.

Internetové zdroje nemají být k tomu, aby z nich studenti informace přímo stahovali, ale spíše k tomu, aby jim umožnily získávání kontaktů.

IDENTIFIKACE METOD

Projekt klade na studenty poměrně velké nároky, pokud bude zpracováván zodpovědně a podle představ autorů, proto je určen pro studenty nejméně 3. ročníku střední školy.

Projekt je zamýšlen na jeden školní rok, bude vyučován v předmětu Multikulturní výchova s hodinovou dotací 1x za dva týdny. Do projektu budou zapojeni i učitelé dalších předmětů, např. literatury, dějepisu, hudební, výtvarné, dramatické výchovy..., v rámci svých výkladů studenty v průběhu roku seznámí s dějinami, literaturou apod. zmíněných národů. Učitelé uměleckých předmětů pomohou studentům s přípravou závěrečných představení, budou k dispozici ke konzultacím.

Žádoucí (a téměř nutná) je také mimoškolní aktivita samotných studentů, měli by sami získávat potřebné informace, a to nejen z doporučené a jiné literatury, ale také kontaktem s odborníky na daná témata a zejména kontaktem s příslušníky těchto minorit, kteří jistě mohou přispět svými vědomostmi a názory.

Na začátku pololetí proběhne s žáky diskuse o tom, jak studenti vnímají uvedené menšiny, vyučující bude klást otázky ohledně postoje studentů k těmto menšinám, jejich znalostí o nich, vztazích k nim atd., s vědomím žáků by se tato diskuse mohla i nahrávat.

Studenti se potom rozdělí do skupin o asi 5 členech, v každé třídě tak, aby vždy jedna skupina „zpracovávala“ jedno etnikum. Ve své skupině budou mít dva úkoly:

- podle svého zaměření připravit taneční, hudební či výtvarnou prezentaci „své“ menšiny podle jejích tradic. Učitelé těchto předmětů budou studentům k dispozici. U studentů tance a hudby je forma prezentace celkem zřejmá, výtvarníci budou v průběhu roku vyrábět například ukázky tradičních řemesel, libovolnou formou zpracují výtvarné umění té které kultury, mohou také fotit, malovat atd. situace ze života těchto menšin ve svém okolí atd.

připravit tematické tablo a stručnou doprovodnou přednášku o jednom aspektu života menšiny, a to takto: studenti výtvarné sekce o historii „svého“ národa, k tomu si pro

závěrečný večer připraví ochutnávku některých typických jídel; studenti hudby o náboženství a svátcích a studenti tance o průběhu života, zvycích a tradicích.

Na svých úkolech budou studenti pracovat v hodinách za dohledu a koordinace učitele. V hodinách rovněž studenti průběžně představí svá témata ostatním spolužákům, např. formou referátu.

Očekává se, že studenti, kteří zpracovávají totéž etnikum, budou spolupracovat napříč zaměřeními.

Učitel bude mít roli dohlázele a pomocníka, bude studentům zprostředkovávat kontakty na instituce, odborníky, případně umělce, kteří by mohli studentům pomoci.

Na konci roku bude znovu uspořádána diskuse se studenty a pedagogy na stejné téma jako na počátku, v ideálním případě by měl být znát posun ve vědomostech i postojích. Pokud byla první diskuse nahrávána, mohou se z ní teď pustit ukázky, aby tento rozdíl více vynikl a uvědomili si jej i sami žáci.

PREZENTACE

Výstupem tohoto projektu bude cyklus 4 tematických večerů, svým způsobem vernisáží výstavy prací, které vznikly v rámci projektu. Tato výstava bude přístupná po celý měsíc.

Každý večer bude věnován jedné menšině. Večery proběhnou na konci školního roku během posledního měsíce školy, pravděpodobně jednou týdně. Každý z večerů začne zhruba 30-minutovou přednáškou s použitím tematických tabel, jejímž cílem je návštěvníkům večera etnikum stručně představit. Na přednášce tedy budou podány informace o historii, zvycích, tradicích atd.

Součástí večera je vždy koncert, studenti zahrají ukázky národních písní a skladeb. Po tomto vystoupení, které potrvá asi 15 minut, následuje zhruba stejně dlouhé představení tradičních tanců žáky dramatického oboru.

Během celého večera budou studenti výtvarné sekce nabízet návštěvníkům pohoštění v podobě některých typických jídel, které byli sami připravili.

HODNOCENÍ

- během každého večera bude všem příchozím k dispozici návštěvní kniha, kam mohou sami subjektivně zhodnotit popsat své dojmy z účinkujících, z nových informací, kterých se jim dostalo, z průběhu celého večera apod. Vzhledem k tomu, že se do těchto druhů knih většinou píše pochvalná hodnocení, bude to malé zadostiučinění především pro studenty, jež se na přípravě večera podíleli.
- Po uzavření projektu bude v hodině Multikulturní výchovy probíhat diskuse, kdy budou studenti konfrontováni se svými předchozími názory (použití nahrávky z první diskuse). Cílem této závěrečné diskuse je zpětná vazba pro studenty, měli by si totiž uvědomit, zda se v jejich názorech a stanoviscích odehrál nějaký posun, a jakým směrem, co je nejvíce přimělo svá nazírání na etnika změnit. Součástí diskuse bude také zamýšlení se nad otázkou, zda jsou tyto jejich stanoviska konečná, nebo co je přiměje je dále změnit
- Pokud první cyklus večerů bude probíhat úspěšně a Multikulturní výchova touto formou přinese nějaké plody, je v plánu pokračovat v tomto typu projektu i v dalších letech., aby došlo k bližšímu poznání i ostatních menšin, nejen těch žijících u nás. Zároveň tato forma prezentace – v podobě tematických večerů – upevní dobré a přátelské vztahy mezi školou a jejími studenty a posílí důvěru rodičů ke škole